

Dansk Skoleforening
for Sydslesvig e.V.

Børnelatter tilbage

Tilmeldinger

Børnehavegruppe nyder det store udendørsareal.

Børnene er tilbage i den danske Børnehave i Drage. Efter to år, hvor børnehaven har stået tom, er 20 børnehavebørn fra Frederiksstad Børnehave nu vendt tilbage. Børnehaven havde fået så voldsomme skader un-

der stormen Christian i 2013, at alle børn blev flyttet til Frederiksstad. Da Drage Børnehave var sat i stand igen, var forældrene i Drage blevet så glade for sammenlægningen, at de bad om ikke at få flyttet børnene tilbage til landsbyen. Men nu er der så mange tilmeldinger i Frederiksstad, at der er pladsmangel. Derfor bruges Drage nu som børnehaveafdeling med stort udendørsområde for de fire til fem-årige.

har været på en oplysnings-mission omkring det danske mindretal. De er rejst Danmark rundt for at komme i dialog om Sydslesvg. I morgen kommer de til de danske årsmøder i Flensborg for at fortælle om deres tur og teste gæsternes viden om det danske mindretal.

Greta og Eliana nyder udearealet ved Drage Børnehave

Direktørstilling skal genopslås

Ansættelse

Anders Molt Ipsen fortsætter som direktør, indtil der er blevet fundet en efterfølger.

Skoleforeningens styrelse har på et møde i denne uge besluttet, at stillingen som direktør for Skoleforeningen skal genopslås i samarbejde med et rekrutteringsfirma.

- Vi håber derved at få et bredere udvalg af ansøgere at vælge imellem, siger Skoleforeningens formand, Udo Jessen.

Forvaltningen er nu i gang med at kontakte forskellige firmaer, der kan komme i betragtning som samarbejdspartner. Det er derfor på nuværende tidspunkt ikke muligt at sige, hvad tidshorisonten er for, hvornår rekrutteringen kan gå i gang.

- Vi er meget bevidste om det ansvar, der hviler på os, og det ville være helt forkert at forhaste sådan en vigtig beslutning. Det er direktørstillingen ved Dansk Skoleforeningens, vi skal finde den rigtige til, og så bliver vi nødt til at give os den tid, der er brug for siger Udo Jessen.

- Alligevel skal vi med respekt for Anders Molt Ipsens ønske om at stoppe se at få løst vores opgave så hurtigt som muligt, siger han.

Som konsekvens af genopslaget har styrelsen bedt Skoleforeningens direktør, Anders Molt Ipsen, om at fortsætte efter den 1. august.

- Vi har aftalt, at jeg udskyder min pensionering, indtil der er fundet en ny direktør, siger Anders Molt Ipsen.

Styrelsen fortsætter nu sit arbejde med at finde en ny dagtilbudschef.

275.000 euro til skoleassistenter

Finansiering

Skoleforeningens formand Udo Jessen roser delstatsregeringen for nyt pædagogisk udspil, som også er et godt eksempel på ligestillingen.

Fra næste skoleår stiller den slesvig-holstenske landsregering 13,2 millioner årligt til rådighed til skoleassistenter. Det svarer til 125 euro pr. barn og pengene skal bruges i 1. til 4. klasse i grundskolen og hjælpeskolen. For Skoleforeningen betyder det, at de danske skoler får cirka 275.000 euro for de cirka 2200 elever på de første klassetrin.

- Det er meget positivt, at landsregeringen har erkendt, at der er et behov, og således har handlet. De 13,2 millioner er en god start, og pædagogisk set kommer skoleassistenterne helt sikkert til at være en berigelse for skolerne, siger Skoleforeningens formand, Udo Jessen.

De samme forhold

- At de danske skoler har det samme behov på området, er jo helt klart. I mindretallet har vi jo de samme forhold, der hersker i hele samfundet, siger han.

At Skoleforeningen fra starten er blevet tænkt ind i hele proceduren omkring lovgivningen, ser Udo Jessen som en stor succes.

- Det er et godt eksempel på, at vi

har fået en ny politisk kultur i landet. Det takker vi landsregeringen og især SSW for. Igen har det vist sig, hvor stor en betydning SSW har for sikringen af de danske skoleelevers ligestilling.

Det er SSWs uddannelsesordfører, Jette Waldinger-Thiering enig i.

- Siden SSW er med i delstatsregeringen er der ikke længere tvivl om uddannelsespolitiske tiltag også kommer til at gavne mindretallets børn og unge. Der er ligestilling fra vuggestuen til studentereksamen, siger hun.

Nytænkning

Skoleassistenterne er pædagogisk nytænkning i Slesvig-Holsten. Mens de såkaldte skoleledsagere følger en

elev med et særlig behov skal de mere end 300 skoleassistenter, som delstaten ansætter efter sommerferien tage sig af elevgrupper og klasser. I sammenspillet med lærerne og skoleledsagerne danner de et hold, som skal omsætte inklusionen i klassen.

For SSW har det været særlig vigtigt, at de 125 euro pr elev for skoleassistenterne fra næste år indregnes i de almindelige elevsatser, det vil sige det beløb en elev gennemsnitlig koster i Slesvig-Holsten. Det er dette beløb, Skoleforeningen får for sine elever. Men også de andre private skoler i landet får noget ud af denne ordning. Når elevsatserne stiger, stiger deres tilskud automatisk også.

“ Proceduren er et godt eksempel på, at vi har fået en ny politisk kultur i landet. Det takker vi regeringen og SSW for.

Udo Jessen,
formand i Skoleforeningen

Leder

Børn skal trives godt

Er du sur og trist, så klap i hænderne...

Ordet trivsel kommer fra det oldnordiske ord *prifa*, som betyder ”gribe” eller ”tage”, og som kan have forbindelse med ”At tage på” og være ”Trind” (altså frodig). Trivsel relaterer sig altså til at vokse, til vækst, men et frodigt menneske referer også til et menneske, der er rig på idéer og er foretagsom. Trivsel handler således om vækst, engagement, involvering og aktiv deltagelse i sit liv.

Skoleforeningen har ansvar for en god trivselspolitik for alle dem, vi har i systemet, og børnenes trivsel er naturligt nok et stort fokusområde i det daglige pædagogiske arbejde. At børn trives godt er fundamentet for al udvikling, al læring og for al humanistisk dannelse. Børne- og Skolefritidskontoret har formuleret, hvad børnemiljø indebærer i daginstitutionernes pædagogiske læreplaner. Forudsætning for en god trivsel er selvfølgelig den måde, vi omgås børnene på – det syn, vi har på deres trivsel. Når børn oplever et fællesskab, er det med til at skabe en følelse af sammenhæng i livet, der giver dem en robusthed og evne til at takle de udfordringer, livet uvægerligt bringer med sig. Derfor skal vi aktivt tale om, hvad god trivsel er. Det er vigtigt, at pædagogerne sætter ord på, hvordan de er med til at skabe trivsel i den daglige praksis, og får etableret mål for, hvor de vil hen.

Udo Jessen, formand

Det er vigtigt at beskrive god trivsel, når den er til stede. På den måde får vi en fælles forståelse for, hvad trivsel er, og hvordan der kan arbejdes for god trivsel.

Pædagoger, lærere og vi forældre oplever alle, at der er enkelte børn og unge, der ikke trives godt. Børn, der konstant kommer i konflikt med andre børn og voksne, børn der udelukkes fra leg og aktiviteter, børn der går ensomme rundt, børn der er triste, ja sågar børn der mobbes og udstødes i daginstitutionen og i skolen. Skoleforeningens Børne- og Skolefritidskontor har indarbejdet en klageprocedure for børnene i sine pædagogiske læreplaner. Proceduren skal sikre, at børnene inddrages, og den indeholder en række krav til fremgangsmåden. Naturligvis vil det være svært for et barn at formulere en klage på skrift, så det er helt klart, at definitionen på begrebet »klage« må udvides. Børnene skal lære at tage kontakt til de voksne, hvis de kommer i pressede eller uhensigtsmæssige situationer.

Der skal skabes en bevidsthed om, at enhver voksen kan være en, man kan tale med og spørge om hjælp. Sådan har det vel altid været og fungerer i institutionerne, men det er vigtigt, at der i denne nye proces sættes ord på handlinger, så den ikke bliver tilfældig.

Trivsel som pædagogisk afsæt er noget, man hele tiden skal undersøge, sikre og understøtte. I et samfundsmæssigt, psykologisk og pædagogisk perspektiv bør trivsel være en menneskeret og noget, de professionelle stræber efter i deres hverdagsarbejdsliv. Og det er lige det, Skoleforeningen er i gang med.

...er du sur og trist min ven skal du snart bli ´god igen!

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Skoleleder Helga Light Braun, Børne- og skolefritidschef Birgit Messerschmidt, Direktør Anders Molt Ipsen, Undervisningsminister Britta Ernst, Skoleforeningens formand, Udo Jessen, Vicedirektør Uwe Prühs og afdelingsleder Olaf Runz.

Ministerbesøg i Skoleforeningen

Undervisning

Undervisningsminister til frokostmøde om inklusion og centrale prøver.

Den nye slesvig-holstenske undervisningsminister, Britta Ernst (SPD), var forleden på besøg på Gottorp-Skolen. Det var første gang, ministeren besøgte det danske mindretal, og hun tog sig god tid. Besøget varede tre timer.

- Vi havde bevidst valgt Gottorp-Skolen, fordi der både er folkeskole, specialklasser og børnehave med vuggestue lige ved siden af, siger Skoleforeningens formand, Udo Jessen.

Skoleleder Helga Light Braun viste rundt og forklarede om det særlige ved for eksempel at have folkeskole og specialskole under et tag.

Inklusion var således også et af emnerne, da ministeren efter rundvisningen havde et møde med Skoleforeningens formand og direktionen.

- Inklusion er en stor udfordring for vores skolevæsen med mange små enheder, forklarede Udo Jessen, og afdelingsleder Olaf Runz kom ind på, at det for Skoleforeningen er vigtigt at kunne samarbejde med de tyske myndigheder på området, et problem, som er blevet drøftet en del i de seneste måneder. Her har ministerbesøget allerede haft nogle positive effekter i enkeltsager.

En anden tradition

Et andet emne var de centrale afslutninger, for eksempel studentereksamen, hvor gymnasieeleverne i de forskellige delstater får stillet de samme opgaver.

- Det er en udfordring for os, fordi

vi har en anden pædagogisk tradition. Vi vil meget gerne lave vores egne opgaver, som så selvfølgelig skal godkendes af ministeriet, sagde Udo Jessen.

Britta Ernst argumenterede for centralt stillede prøver, da de efter hendes mening sikrer kvaliteten i undervisningen.

- De skaber en sammenlignelighed, som forhindrer, at de, der har råd til det, sender deres børn på privatskoler, fordi de mener, at der får en bedre uddannelse, sagde ministeren, som dog lovede at tage sagen op i ministeriet.

Britta Ernst roste den dejlige atmosfære, der hersker på Gottorp-Skolen og ikke mindst sin første ægte danske frokost med smørrebrød tilberedt af en gruppe forhenværende lærere på skolen.

FOTO: DANIEL DÜRKOP

At smide en mentos i en colaflaske er en helt special oplevelse.

Når det bruser og bobler

Emneuge

Børnehavebørn eksperimenterede på livet løs.

Ingridhjemmet i Flensburg havde forleden emneuge for hele børnehaven med »Natur og Naturvidenskab« som tema. Børnene blev inddelt i tre

grupper: Vand, skov og eksperimenter. I vandgruppen lærte børnene om »vandets kredsløb« og vandets forskellige egenskaber som f.eks. kraft og overfladespænding. Børnene fik rigelig lejlighed til at blive våde og afprøve deres sanser gennem forskellige eksperimenter.

I skovgruppen lærte børnene om primitiv madlavning og, hvad ild

kan bruges til, og i eksperimentgruppen lavede børnene små sjove forsøg. Det fremmede deres lyst til at undersøge, opleve og erfare og dermed opnå viden om naturvidenskabelige fænomener.

Emneugen sluttede af med et åbent hus-arrangement, hvor forældrene fik lejlighed til at se, hvad deres børn havde beskæftiget sig med.

Børn klager på en anden måde

Procedure

Pædagogerne skal have øre for børnenes behov.

Skoleforeningens Børne- og Skolefritidskontor har indarbejdet en klageprocedure for børnene i sine pædagogiske læreplaner. Klageproceduren kommer i kølevandet på en lovændring og skal være med til at forbedre børneforsorgen og børnebeskyttelsen ved at øge forpligtende samarbejde og kommunikation i institutionen. Den pædagogiske læreplan skal derfor omfatte en klageprocedure, der sikrer delagtiggørelsen og inddragelsen af børnene. Klageproceduren skal indeholde, hvem barnet kan kontakte i tilfælde

Klageprocedure

- Grundlæggende har hvert barn mulighed for at give udtryk for en klage/kritik/ utilpashed.
- Klagerne kan modtages af gruppepædagogen, lederen eller ved at man afholder børnemøde, børneråd, børneparlament.
- En vigtig opgave er det at sikre, at børnene ved, at det har mulighed for at formulere en klage.
- Små børn er mange gange ikke selv bevidst om, at de er i gang med at give udtryk for en klage.
- Der kan være mange forskellige måder at implementere en klageprocedure på.
- Medarbejderne i daginstitutionerne skal være bevidst om, hvordan børn artikulerer deres klagers.

af et personligt anliggende, hvordan der sikres, at barnet ved, at det har mulighed for at formulere en klage, utilpashed eller kritik, og hvordan der sikres, at klageprocedurer forandres og videreudvikles.

- For børn i daginstitutionen og vuggestuen skal definitionen på ordet »klage« selvfølgelig udvides, siger den pædagogiske konsulent Petra von Oettingen.
- Det hænger sammen med, at små børn sjældent formulerer en klage direkte.
- Formuleringen »Jeg vil klage over...« finder ofte først anvendelse af børn efter et intenst forløb om temaet. Små børn er mange gange ikke selv bevidst om, at de er i gang med at give udtryk for en klage, og målet for det lille barn er heller ikke at finde frem til klageårsagen, forklarer Petra von Oettingen og fortsætter:

Børn vil ses og høres

Børn vil ses og høres, og typisk gemmer klager sig bag signaler om en oplevet utilpashed. Det kan ske i form af, at barnet mod al forventning trækker sig tilbage, græder, slår

FOTO: LYKSBOG BØRNEHAVE

Børnene i Lyksborg Børnehave tog billeder af deres boldspilplads, da de blev bedt om at fotografere steder, de ikke så godt kunne lide. Det er en måde at lade børnene klage på.

andre, formulerer udtalelser som »Jeg er altid den sidste« eller »Kommer mor ikke snart« eller finder på

helt andre måder at signalere over for omverden, at noget afviger fra det, barnet forventer. Derfor er det

Børnehaven set ud fra et børneperspektiv

Børnemiljø

Det æstetiske, fysiske og psykiske børnemiljø i en børnehave skal være i orden.

Børn skal have et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer deres trivsel, sundhed, udvikling og læring. Det skal de ikke kun, fordi det er rigtigt og vigtigt, det er rent faktisk lov i både Danmark og Tyskland. Skoleforeningens Børne- og Skolefritidskontor har derfor nu formuleret, hvad børnemiljø indebærer i daginstitutionernes pædagogiske

læreplaner.

Arbejdet med børnemiljøet skal vurderes ud fra et børneperspektiv under hensyntagen til barnets alder og udvikling. Det stilles ligeledes krav om, at alle daginstitutioner og vuggestuer skal arbejde med børnemiljøet som en integreret del af de pædagogiske læreplaner. Det vil sige, at daginstitutionen skal indtænke og vurdere børnemiljøet i børneperspektivet i relation til de pædagogiske mål, metoder og aktiviteter, som institutionen opstiller i forhold til børns læring.

Det fysiske børnemiljø handler

om de fysiske rammer indendørs og udendørs, herunder sikkerheds- og sundhedsmæssige forhold som indretning, hygiejne og materialevalg.

Plads i de voksnes hoveder

Det psykiske børnemiljø handler om, hvordan børnene trives med hinanden og de voksne - og kan knyttes til begreber som fællesskab, venskab og tryghed.

Det æstetiske børnemiljø har indflydelse på, hvordan omgivelserne påvirker børnene i dagligdagen, det vil sige, hvordan et æstetisk motiverende miljø giver børnene positive

sanseoplevelser og har betydning for, om børnene finder daginstitutionen og/eller vuggestuen inspirerende.

- Sammenfattende kan det siges, at børnemiljøet handler om at koble voksenperspektivet sammen med børneperspektivet og sørge for, at barnets udtryk og værdi finder plads - særligt i de voksnes hoveder. Det handler om at medtænke barnets, også usagte, intentioner og hensigter og om selvreflekterende voksne, der omgiver barnet, siger Petra von Oettingen.

Næsten som en bondegård

Natur

Den dansk-frisiske børnehave og skole i Risum har både bier, høns og grøntsagshave. Børnene lærer allerede, fra de er helt små, om naturens kredsløb.

For nogle måneder siden vandt Risem Schölj Nordfrisland Amts innovationspris for klima- og miljøbeskyttelse. Skolen fik 1500 euro for et projekt om bier, som blev gennemført i en emneuge sidste sommer. Bierne har siden været en fast bestanddel af skolen, og pengene er blevet brugt på at udvikle projektet.

- Vi har købt en slynge til at lave honning, en mere stabil udstillingskasse, hvor man kan følge med i, hvad bierne laver, samt en del andet udstyr, fortæller lærer Thora Karl.
- Her i foråret købte skolen så et bistade mere. Det består af cirka 40.000 bier og koster 100 euro.
- Vi har været meget heldige, for allerede få uger senere delte bierne sig, fordi der var blevet udklækket en ny dronning. For eleverne var det meget spændende at opleve. Vi sad faktisk i en meget alvorlig samtale på lærerværelset, da eleverne stormede ind for at fortælle, at de havde fundet en ny sværm. Den sad i et træ på skolens grund. Vi pakkede den ind i en kurv og transporterede den hen til den bi-kasse, vi havde lavet i emneugen sidste år. Der har

sværmen hjemme nu, siger Thora Karl.

- Kassen er noget helt særligt, fordi det her overlades til bierne at bygge bikagen. Mennesket griber ikke ind i processen, sådan som biavlerne for eksempel gør det med deres bier, når de fremstiller honningtavler, så de passer i honningslyngen. Det gør en naturligt vokset bikage ikke.
- I børnehaven har Thora Karl netop startet et projekt med høns. De har udklækket æg, og kyllingerne er nu i børnehaven om formiddagen, mens Thora Karl tager dem med hjem om eftermiddagen.
- For børnene er det noget helt særligt. De har været med, mens vi udrugede æggene i en rugemaskine, og de var med, da kyllingerne klækkede. Vi kan tydeligt mærke, at børnehalebørnene får utrolig meget viden om dette emne, siger Thora Karl.
- At man på skolen desuden har en masse højbede med krydderurter, salat og masser af grøntsager giver ifølge Thora Karl god mening.
- Det er jo det, det kommer an på i livet. At leve sammen med naturen og at forstå ens mekanismer. Selv om de bor på landet, har nogle af børnene måske aldrig fået den oplevelse at se små kyllinger blive klækket ud og vokse op. Og at de oplever det, giver dem forhåbentlig et andet syn på, hvordan vi bør behandle dyr. Pædagogisk set har det en stor værdi, for det rykker noget i børnene, siger hun.

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Liam, Niklas, Tom og Karina fra 6. klasse foran skolens urtehave, i baggrunden ses biavlerne

Bierne flytter ind i deres nye bikube

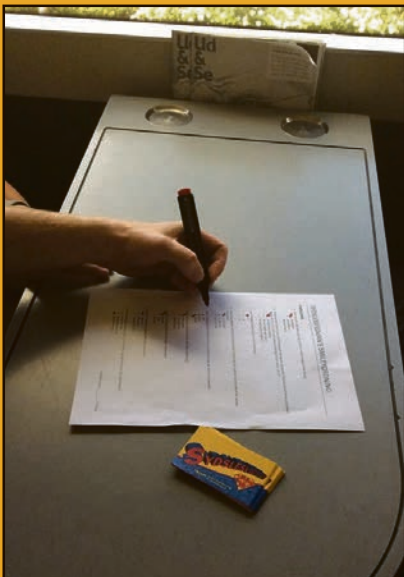
FOTO: THORA KARL

Denne kylling skulle hjælpes på vej.

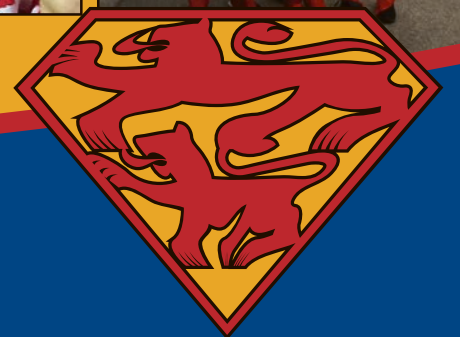
SYDSLESVIGMAN

... gør Danmark lidt større!

KATASTROFEN ER NÆR! MINDRETALLET ER VED AT BLIVE GLEMT I DANMARK. MEN SKOLEFORENINGEN HAR HENTET HJÆLP HOS SYDSLESVIGMAN...

Følg os på facebook.com/sydslesvigman
 [@sydslesvigman](https://www.instagram.com/sydslesvigman) · [#sydslesvigman](https://www.instagram.com/sydslesvigman)
 www.skoleforeningen.org/sydslesvigman

Frivilligbevis til sydslesvigske unge

Godkendelse

Elever på de danske gymnasier i Sydslesvig får nu også mulighed for at bruge deres frivillige arbejde, når de søger ind på en videregående uddannelse.

Elever på danske ungdomsuddannelser har siden 2009 kunnet få papir på deres frivillige arbejde – et såkaldt frivilligbevis. Det kan de bruge, når de søger ind på en videregående uddannelse på kvote 2, hvor der ikke kun tages hensyn til elevens karaktergennemsnit. Dette har dog ikke været en mulighed for elever på A.P. Møller Skolen og Duborg-Skolen i Sydslesvig, fordi skolerne ikke har været angivet på listen over gymnasier. Det var et problem for Dorthes Dahmke, der gerne ville bruge sit engagement i Grænseforeningens Elevambassadører til at søge ind på et studie på enten human- eller sundhedsvidenskab,

- Universiteterne anbefaler det til alle, der søger ind på kvote 2, så da jeg opdagede, at Duborg-Skolen ikke

var med på listen, kontaktede jeg Grænseforeningen og mit gymnasium, fortæller hun.

Da Grænseforeningen henvendte sig til Projekt Frivillig, der står for frivilligbeviserne, viste det sig, at Projekt Frivillig rigtig gerne ville inddrage de danske gymnasier i Sydslesvig på listen. Derfor er det nu muligt for elever derfra at få et frivilligbevis på lige fod med alle andre danske gymnasieelever. Det er Dorthes rigtig glad for, og hun tror det er noget, andre elever også vil gøre brug af:

Smart ide

- Frivilligbeviset er en smart ide, fordi det er en god måde at vise noget kvantitativt om det frivillige arbejde man har lavet – den kan ligesom noget andet end en anbefaling.
- Dorthes har været engageret i Grænseforeningens Elevambassadører siden 1. G, og ud over, at hun nu kan bruge det, når hun skal søge studieplads, så har det frivillige arbejde også givet hende meget andet:
- Det har været en rigtig god og lærerig oplevelse at være Elevambassadør. Man arbejder for det me-

ste sammen i teams på to eller fire elever, hvor man fortæller om sig selv og sin kultur og nationalitet. Så man lærer blandt andet at tale foran mange mennesker, fortæller Dorthes, der kun kan anbefale andre at gøre som hende:

- At være Elevambassadør er noget, som alle kan lære noget af. Man får en masse fede oplevelser, samtidig med at man lærer en masse om sig selv, og hvad det vil sige at være dobbeltsproget.
- Projekt Frivillig udstiller i øvrigt også frivilligbevis for frivilligt arbejde, der er udført i andre lande end Danmark. Unge på de to danske gymnasier kan således også få beviset for deres frivillige arbejde i Sydslesvig.
- Eneste betingelse er, at det er en forening eller en anden frivillig organisation. De unge skal bare gå ind på vores hjemmeside og printe beviset ud. Den organisation, de har arbejdet for skal så skrive under på, at de unge har arbejdet der i mindst 20 time. De underskrevne bevis sender de så ind til os, siger Mette Riis fra Projekt Frivillig.

Kobbermølle er natur og historie

FOTO: ELLEN CHRISTENSEN

Emneuge

Lokalsamfundet stod på skemaet på Kobbermølle Danske Skole.

Kobbermølle Danske Skole havde forleden emneuge om lokalsamfundet.

- Det synes vi er et vigtigt emne. Vi har også børn fra Harreslev og Nyhus, men selv blandt de børn, der bor i Kobbermølle, er der for eksempel nogle, der ikke har været på industrimuseet, fortæller skoleleder Ellen Christensen.
- Christian 4. og Kobbermøllen er jo en del af historien hernede.
- Så derfor har skolens elever været rundt i lokalsamfundet med besøg på netop museet, men også på den lokale brandstation, hos den kendte bilforhandler Kufa og selvfølgelig også hos Fleggaard.
- Det var eleverne meget imponeret over. De havde aldrig troet, hvor stor en omsætning, Fleggaard har i sin butik. Især, at der sælges omkring 1000 plader Ritter Sport chokolade om dagen gjorde indtryk, siger Ellen Christensen.
- Men det var ikke kun mennesker og bygninger, emneugen handlede om. For i og omkring Kobbermølle er der også en helt særlig natur med Nyhus Tunneldal og dens særlige landsskabsdannelse under istiden. Det samme gælder for stranden tæt på skolen.
- Her havde vi allieret os med projektet »Küsten- und Flusswächter«, som skolen simpelthen er blevet en del af. Projektet går ud på, at eleverne har fået et stykke strand i Wassersleben, som de skal vogte over. Derved fremmer vi forståelsen

Lea Stanke fortæller om projektet »kystvogterne«.

for naturen som levested for dyr og planter, siger Ellen Christensen.

Projektleder Lea Stanke var sammen med eleverne på stranden en hel dag for at opleve naturen på tæt hold.

- Det har vi været meget glade for, og det er noget, vi går videre med i vores natur og teknik-undervisning. Det er jo noget særligt at have en skole, der står næsten på stranden, siger Ellen Christensen.

Frisiskundervisning i Husum og Tønning

Fremstød

Skoleforeningens styrelse har haft et ønske om at fremme muligheden for frisisk undervisning i Nordfrisland og er derfor gået i dialog med de berørte skoler for at kunne identificere

behovet.

På det seneste styrelsesmøde blev det besluttet, at der efter sommerferien skal undervises i frisisk på Husum Danske Skole, hvor ni elever ønsker frisisk, og på Uffe-Skolen i Tønning, hvor hele indskolingsgrup-

pen på 24 elever ønsker frisisk.

Drøftelse af emnet blev skubbet til næste styrelsesmøde, da Skoleforeningens frisiske styrelsesmedlem ikke deltog i mødet på grund af sygdom.

Ny leder

Min institution: Ørsted Børnehave

Navn: Margit Alexander

Alder: 44 år

Familieforhold: bor sammen med kæreste i Husum

Jeg kommer oprindeligt fra: Slesvig

Jeg er blevet leder i Sydslesvig fordi: det var det eneste rigtige for mig!

Mine fritidsinteresser er: svømme, cykle ,rejse

Min yndlingsbog/film/musik: Heinrich Böll: Ansichten eines Clowns, musik: Pearl Jam, film: festen

I skolen var jeg bedst til: dansk sprog

Jeg har før arbejdet som: med unge mennesker i alderen 16-20 år i »Berufsvorbereitung«

Ny leder

Min institution: Hanved Danske Skole

Navn: Michael Noack

Alder: 54 år

Familieforhold: gift og har 3 børn

Jeg kommer oprindeligt fra: Oeversee

Jeg er blevet leder i Sydslesvig fordi: Jeg er et mindretalsmenneske

Mine fritidsinteresser er: Bordtennis (jeg er formand for KFUM's IF Flensburg) håndbold og familien

Min yndlingsbog/film/musik: Mænd der hader kvinder/Ringenes herre/forskelligt

I skolen var jeg bedst til: tysk og idræt

Jeg har før arbejdet som: lærer og socialrådgiver

Danskkurser i efteråret på Jaruplund Højskole

Jaruplund Højskole tilbyder danskkurser på forskellige sprog niveauer. Mange deltagere benytter muligheden for Bildungsurlaub til et sprogkursus.

Weekendkursus 4 dage :

04.09. - 05.09. samt den 25.09. - 26.09. på niveau 2.
13.11. - 14.11. samt den 04.12. - 05.12. på niveau 3.

Efterårs uge kurser :

07.09. - 11.09. på niveau 7.
05.10. - 09.10. på niveau 3.
02.11. - 06.11. på niveau 5.
23.11. - 27.11. på niveau 1.

Weekendkurset koster 120,- Euro og ugekurser koster 180,- Euro
Yderligere oplysninger på skolens hjemmeside www.jaruplund.de.

JARUPLUND HØJSKOLE

Leg uden vold fire gange om ugen

Projekt

Børnene i SFOen i Jaruplund har opstillet nogle regler for leg. Fire af ugens dage er voldsfrie.

For de tre ansatte i Skolefritidsordningen på Jaruplund Danske Skole, Anneli Rohloff, Brita Poppendicker og Maike Stibi, har det altid været problematisk, at drengene fra de små klasser går meget op i at lege krig.

“ Legen og sproget er blevet mere præget af vold.

Anneli Rohloff,
SFO-medarbejder

- Vi er vant til, at de laver våben og leger skydelege med alt, hvad de kan finde. Men legen og sproget er gennem de seneste to-tre år blevet mere og mere præget af vold og grusomme scenarier, fortæller Anneli Rohloff.

- Når man står og kigger på, får man det helt dårligt. Og når man spørger børnene om, hvorfor de leger på den måde, siger de, at de synes, det er sjovt og sejt.

Voldfri torsdag

Som et første initiativ blev der indført en »voldsfri torsdag« i SFOen, for medarbejderne var enige om, at man ikke bare ville forbyde krigslegene.

- Men vores grænse blev endeligt overskredet, da en dreng lå på jorden, og en anden pegede med en »pistol« mod hans hoved og sagde: »Nu skyder jeg dig«. Her valgte vi at gribe ind. Vi prøvede at forklare, at krig hverken er sjov eller sej, og at våben dræber mennesker. Vi ville have dem til at forstå, hvilke følelser folk,

FOTO: ANNELI ROHLOFF

Der blev arrangeret lege, der styrker fællesskabet

At lege vildt kræver spilleregler.

der oplever krig, har, hvilke skader våben forvolder på mennesker og deres omgivelser, og hvordan krig opstår, fortæller hun.

Og så besluttede SFOen at tage emnet op i emneuge om krig.

- Det var faktisk ikke så ligetil, som vi troede. Vi kunne nemlig ikke rigtig finde hverken dansk eller tysk undervisningsmateriale om krig til den aldersgruppe. Der er en del til ældre børn, men ikke til de seks til otte årige, siger Anneli Rohloff.

Derfor gik de selv i gang med at planlægge et forløb og udarbejde materiale.

Hvad er krig

- Vi startede projektet med at spørge børnene om, hvad de ved om krig. De tegnede billeder af, hvordan de forestillede sig det. Så snakkede vi

om, hvordan krig opstår. Vi kiggede på billeder af soldater og af huse, der var blevet ødelagt. Til sidst snakkede vi om, hvordan de mennesker, der boede der, hvor der er krig, mon har det. Børnene kunne sagtens forestille sig, at de var bange og ville væk derfra. Sådan kom vi så til at snakke om flygtninge, og hvad man kan gøre for at hjælpe dem, siger Anneli Rohloff.

SFO-medarbejderne brugte også meget tid på »vilde lege« og forklarede, hvilke regler der er vigtige at overholde, når man slås for sjov. De lærte at sige stop og vælge fra, hvis det blev for voldsomt. Der blev leget i grupper, og børnene var med til at bestemme en masse.

Sidste dag blev der samlet op på projektet.

- Vi snakkede om, hvad vi havde lært, og hvad vi måske vil gøre anderledes i fremtiden. Det var hele tiden børnene, der fortalte og kom med foreslag. Vi stillede kun spørgsmål og ledsagede dem i at finde på nye former for deres samvær og leg, fortæller Anneli Rohloff.

Bedre forståelse

Til sidst læste Anneli en historie højt, som hun selv har skrevet. Den handler om drenge, der leger krig.

- Vi tror, at mange børn vil få en bedre forståelse for, at krig ikke er en sjov leg, men forfærdelig alvor for mange mennesker her på jorden. At det er ok at kæmpe for sjov, men at man må tænke sig lidt om først og overholde nogle regler, siger hun.

I Skolefritidsordningen kan man allerede nu mærke en forandring. Den voldsfri torsdag er blevet lavet om til en »voldelig« torsdag. Nu er det ugens fire andre dage, der er voldsfrie. Børnene går meget op i at minde hinanden om de regler, de selv har bestemt, og SFO-medarbejderne har for eksempel iagttaget, at drenge og piger leger meget mere sammen, nu hvor der ikke længere leges krig de fleste dage.

- Men de leger stadig vilde lege, og det skal de også, siger Anneli Rohloff.

Vandredag med et godt formål

Motion

Elever i Sønder Brarup skoledistrikt blev rystet sammen under en vandretur med Arbeiterwohlfart.

Hele Sønder Brarup Danske Skole og 5. og 6-klasserne fra de danske skoler i Kappel, Sørup og Strustrup var i slutningen af maj med til Arbeiter Wohlfarts (AWO) vandredag sammen med de tyske skoler i regionen.

Vise flag i byen

- Det er vi hvert år. For det første for at vise flag i byen, for vi er jo også en del af samfundet. Desuden er det sundt, og så bruger vi det lidt som et ryste sammen-arrangement for skoledistriktets 5. og 6-klasser. Sådan nogle arrangementer har vi nogle stykker af i løbet af skoleåret, så eleverne lærer hinanden at kende og har lidt et forhold til hinanden, når de starter i årgang sammen i 7. klasse, siger den konstituerede skoleleder på Sønder Brarup Danske

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Læreren Thorsten Wulff gik turen sammen med eleverne

Skole, Søren Christensen.

De mindre elever vandrede fem kilometer, mens de store elever gik ti kilometer. Undervejs var der forfriskninger, blandt andet på mindretallets kursuscenter, Christianslyst. Tilbage på skolen ventede

der hotdogs og slik.

Skolerne har betalt to euro startgebyr pr. elev, som AWO næsten ubeskåret sender videre til UNICEF.

Hurtigt internet til alle skoler

Udvikling

Skoleforeningen vil investere op mod 150.000 euro i forbedringen af it-infrastrukturen.

Hvis alt går, som det skal, kan alle danske skoler i Sydslesvig om cirka et år glæde sig over hurtige internetforbindelser. Skoleforeningens styrelse har sagt god for, at der skal bruges op mod 150.000 euro om året på hurtig linjeteknik.

- Det svarer til en merudgift på 20 euro pr. elev pr. år, sagde lederen af Skoleforeningens it-kontor, Leif Olaf Truelsen Knigge på det seneste møde i Skoleforeningens styrelse.

Investeringen er en nødvendighed, hvis man ønsker at bruge de mange web-baserede undervisningsmidler, der står til rådighed i Danmark. Og dem er der mange af. I de seneste tre år har den danske stat stillet en milliard kroner til rådighed til formålet.

- Hvis vi vil drive dansk pædagogisk virksomhed i Sydslesvig, skal vi også have adgang til de pædagogiske læremidler. Og for at vi kan det, skal vi have infrastrukturen i orden, sagde Skoleforeningens direktør, Anders Molt Ipsen på styrelsesmødet.

Der var i styrelsen bred enighed

om, at ikke en eneste skoleelev må efterlades. Skoleforeningen kan ikke leve med, at der er forskellige hastigheder afhængig af, hvor man går i skole. Derfor kommer der nogle meget dyre løsninger på nogle få skoler, som ellers ikke ville kunne få hastigheder på op til 100 mbit.

Opkvalificering

Samtidig med, at infrastrukturen opgraderes, skal lærerne opkvalificeres.

- Mange lærere er endnu ikke rustet til at kunne bruge de mange forskellige web-baserede undervisningsmidler, men det nyttede ikke at sende dem på kursus, når redskaberne ikke findes i institutionerne. Det skal udvikles samtidig, men allерførst skal infrastrukturen sættes i gang, forklarede skolekonsulent Hans Christian Christiansen, som står for den pædagogiske it i Skoleforeningen.

Samtidig med, at der skal ske et stort løft for skolerne, var der enighed om, at også børnehaveområdet skal i fokus på området.

- It er efterhånden også et pædagogisk redskab i daginstitutionerne, sagde børne- og skolefritidschef Birgit Messerschmidt.

PRESSEFOTOS

Rigtig musik til børn og unge

Bands

Børnemusik i dag har mange facetter og er af kunstnerisk høj kvalitet.

Som forælder kan det være svært at introducere sine børn til musik- kens mangfoldighed. Det er til tider skræmmende, hvor endimensionel børnemusik er, både med hensyn

til tekster og anvendte instrumen- ter. Tilbage er klassikerne, som alle kender, men som måske ikke er så nutidige.

Selvfølgelig findes der god musik til børn, både i Danmark og i Tysk- land.

Frederik Vahle er en tysk musi- ker, som mange forældre kender fra deres egen barndom. Nena har lavet en række børnesange, og i Danmark

har for eksempel Søs Fenger lavet en glimrende plade med vuggeviser. Men når det handler om musik, der runger i hele kroppen, kan det være svært at få børn til at møde musik, der er lavet til dem.

To bands, der laver børnemusik uden at gå på kompromis med det musikalske, er danske Babulja og ty- ske »Deine Freunde«. Begge bands udgav nye plader sidste år.

Fjollet rock for de mindste

Babulja

Det danske band Babulja spa- rer hverken på sjove rim, glad musik eller danseklare rytmer inspireret af musik fra hele ver- den, når de får børn til at sprin- ge op, synge og danse.

Babuljas musik er skabt til at danse til og synge med på. Der er tryk på fra første sekund, og musikken og teksterne er i øjenhøjde med børn fra 3 års alderen op til 6-7 års alde- ren. Det er musik med overskud ty- deligt inspireret af Balkan-musik, brasiliansk bossanova, engelsk rock og dansk visesang, mens teksterne åbner sig for både børn og voksne med fjollete handlinger og sandhe- der sagt med et glimt i øjet.

Babulja udgav for nogle måneder siden sin anden plade, Babu, som man i Tyskland kan købe på iTunes. Bandets første album, Syng og dans, kan købes på Amazon i Tyskland.

For forsanger og komponist, Tho- mas Soubak, er det en alvorlig sag at skrive musik til børn og optræde på skoler, biblioteker og børnehaver.

- Musik har en pædagogisk åre som ingen andre kunstformer. Le- gen og fællesskabet er i den grad i centrum i vores musik, lige som rå- hed, energi og symbiosen med pub- likum, når vi er ude at spille. Og så er vi inspireret af musik fra alle ver- denshjørner, fordi alle kulturer har noget enestående at komme med, siger han.

Inddrage børnene

- Vi prøver altid at inddrage bør- nene, når vi er ude at spille, så de mærker, at de er en del af et fælles- skab i et musikalsk univers. Vi in- drager børnene med stomp (slå på murerbaljer med trommestikker) klap, tramp, råb og sang. Det er vig- tigt, at børnene får deres energi ud og kan danse i takt til musikken, da det frigør glæde, spontanitet og lyst til at lære, fortæller Thomas Soubak.

Så kender du nogle børn, som trænger til at røre sig, fordi de sidder foran et computerspil dagen lang? Eller har du måske hørt om nogle børn, som elsker at danse, men som ikke rigtig har noget god musik at danse til. Måske har du selv børn, som elsker at synge vrøvletekster, men som savner nogle gode vrøvle- tekster at synge med på. Hvis du kan svare ja til et af de tre spørgsmål, så er Babulja nok noget for dig og dine børn.

- Babulja er børnemusikkens svar på Tom Waits: Udfordrende, dra- gende og top underholdende. Babulja er musik af høj kvalitet, spillet af nogle af Danmarks bedste musikere. Her bliver der ikke skåret hjørner eller klippet kanter med den und- skyldning, at det jo bare er til børn. Tværtimod, siger musikskoleleder Stefan Moulvad om de fire musikere, hvoraf tre er konservatorieuddannet og en er murermester. Det er ham, der skriver det meste af musikken.

Ægte RAP og for børn

Deine Freunde

Det lyder voksent, men tekster- ne kredser om det, der optager de unge.

»Deine Freunde« er noget helt sær- ligt inden for tysk hip hop. Det er nemlig hip hop i børnehøjde, og bandet har haft kæmpe succes med sine første to albums »Ausm Häu- schen« fra 2012 og »Heile Welt«, som udkom sidste år. Igennem de sene- ste år har bandet fyldt koncertsale i hele Tyskland, og det hænger sam- men med, at det, selv om det spiller musik, der henvender sig til børn fra seks-syv års alderen og måske endda lidt yngre børn, ikke vil gå på kompromis med det kunstneriske.

- At vi laver musik til børn og fa-

milier betyder jo ikke, at vores mu- sik skal lyde som kendingsmelodien til Teletubbies, siger rapperen Flo- rian Sump, som har en fortid som trommeslager i det succesrige Flens- borg-band, Echt.

- Som alle bands har vi selvfølge- lig også et krav til os selv om at ud- vikle vores musik, siger han.

Denne udviklingsproces skete blandt andet mellem bandets to ud- givelser, hvor »Deine Freunde« har været på turné i et år. DJ Markus Pauli, som også er live-DJ for bandet Fettes Brot, siger, at bandet har lært meget af livekoncerterne.

- Det er, at man rent musikalsk set ikke behøver at være bange for at afprøve noget nyt, fordi man la- ver børnemusik. Jo mere »voksen« vores sound blev, desto mere var børnene med - børn elsker det lige

så meget som voksne, når bassen brummer i hele kroppen. Med hen- syn til teksterne og de emner, vi ud- vælger, bliver vi dog helt i børnenes univers. Det har den højeste prio- ritet.

For bandet er det således hårdt ar- bejde at finde ideer og emner til sine sange.

- Vi er meget ærlige over for hin- anden. Når der er noget, vi ikke kan lide, ryger det ud, siger sangeren Lu- kas Nimercheck, som også er studie- vært i »Tigerentenclub«

- Det skal være musik, som foræl- drene kan spille med god samvittig- hed med bilruden rullet ned, tilføjer Florian Sump.

Sangene kredser om emner fra det helt almindelige familieliv. Det er mod, venskab, at vokse, angst, dessert og »din mor«. Bandets stil

spænder fra alt fra electropop over 1960ernes showorkestre til sørgmo- dige sange.

»Deine Freunde« har fundet ba- lancen mellem børnesang og det at

vise modne musikalske følelser. Med dette krav til sig selv udfylder de et hul i tysk musik. Med deres humor og tekster er de tæt på moderne fa- miliers virkelighed.

FOTO: DANIEL DÜRKOP

I vuggestuealderen er maden det første børn eksperimenterer med.

Når de små efterlader deres kreative spor

Vuggestuer

Kursus om at fremme vuggestuebørns kreativitet.

Hvert vuggestuebarn er en unik, lille personlighed, et selvbevidst lille menneske, som vil opdage og erfare sin omverden med alle sanser. Alt bliver rørt og følt på med fingrene, fødderne, munden og den øvrige krop. Forleden blev der afholdt et kursus om kreative aktiviteter for vuggestuebørn. Her var det så pædagoger og medhjælpere, der fik lov til at afprøve sanserne og sætte sig ind i de helt smås følelser.

- At arbejde med kreative processer, der tilgodeser ovenstående behov, styrker børns selvværd og skaber daglig glæde, fordybelse og udvikling, siger kursuslederen Christina Strunz-Ewel.

Kurset kom ind på teori omkring vuggestuebarnets kreative færdighe-

der og behov - faktorer, der er afgørende for, at en kreativ aktivitet kan skabe positiv udvikling, og der blev afprøvet forskellige kreative aktiviteter i praksis.

Tre grupper

Vuggestuebørn kan inddeles i tre grupper, når det handler om, at de efterlader kreative spor. Frem til de er et år gamle, begrænses de synlige spor oftest ved at smøre med de materialer, der er til rådighed - nemlig maden. Når de bliver lidt ældre, begynder de at blande forskellige materialer sammen, og når de er mellem to og tre år, begynder de at kunne se sammenhænge og opnå en forståelse af, at farver, materialer og elementerne har deres særlige egenskaber. Børnene får en forståelse for egenskaberne, hvis de får tid, mulighed og rum til at eksperimentere, lege og undersøge genstande og materialer.

Undersøgelse blandt lærerne

Mindretalspædagogik

Forsker vil vide mere om mindretalspædagogikken i grænselandet.

Camilla Hansen, som er ph.d.-studerende ved Center for Mindretalspædagogik gennemfører i øjeblikket en spørgeskemaundersøgelse, som skal sendes ud til alle lærere på mindretalsskoler i Nord- og Sydslesvig.

Spørgeskemaundersøgelsen er et led i et ph.d.-projekt »Mindretalspædagogik i praksis«, hvor Camilla Hansen undersøger, hvad der karakteriserer den pædagogik, som lærere på mindretalsskoler både nord og syd for grænsen praktiserer.

Til gennemførelsen af ph.d.-projektet har Dansk Skoleforening for Sydslesvig sammen med Deutscher Schul- und Sprachverein fået bevilliget penge af Sydslesvigudvalget.

Opbakning

Da der ikke tidligere er lavet en tilsvarende undersøgelse af mindretalspædagogikken i grænseregionen, er det vigtigt, at spørgeskemaet får så meget opbakning som muligt - altså, at så mange lærere som muligt medvirker i undersøgelsen. Spørgeskemaet har blandt andet fokus på arbejdet som lærer på en mindretalsskole, muligheder og behov for kompetenceudvikling og forældresamarbejde.

»Brug din sunde fornuft«

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Mad

De ansatte i institutionerne skal have et godt kendskab til hygiejne, når der serveres mad til børn.

Når man serverer mad i en daginstitution eller en skole, er der mange ting, man skal tage hensyn til. Ved siden af sund kost og økologisk madlavning er hygiejne et stort og vigtigt emne. Forleden blev der afholdt et kursus for medarbejdere i daginstitutioner og skoler på Ungdomsskollegiet i Flensburg, som netop fokuserede på de mange spørgsmål, der følger med tilberedning af mad i en offentlig institution.

- Der skal holdes øje med mange forhold. Begreber som bakterier, temperatur, opbevaring, opvarmning og bortscaffelse af mad skal blive til naturlige ledsagere i ens køkkenhverdag, sagde børnehaveleder Gitte Jessen, som gennemførte kurset sammen med Ungdomsskollegiets køkkenchef, Klaus Petersen.

Usikkerheden om, hvordan fødevarerhygiejne håndteres rigtigt, kan være stor, hvilket blandt andet hænger sammen med, at der hele tiden kommer nye krav. Om de overholdes, bliver kontrolleret af myndighederne.

- Hygiejnereglerne er der jo for, at børnene ikke bliver syge af den mad, de får i institutionen. Madlavning må ikke forårsage hygiejneproblemer, uanset hvor lidt eller meget mad, man laver, forklarede Klaus Petersen.

Og god hygiejne starter med god personlig hygiejne, herunder hyppig

Kaja Barth laver selv maden i Ringgades Vuggestue i Flensburg.

håndvask.

En anden vigtig faktor er temperaturen. Der er meget strikte regler for, hvordan maden skal opvarmes, nedkøles og holdes varm. At holde knive og skærebrætter til kød og fisk adskilt fra de andre, lige som man skal holde råvarer adskilt fra mad til optøning, er ligeledes vigtigt.

Tag madprøver

- Det er en god ide, at man hver gang, man laver mad, tager en madprøve og fryser den ned. Det er ikke noget krav, men hvis et barn bliver sygt, har man prøven til at kunne bevise, at det ikke er institutionsmaden, der var årsagen, så det er helt bestemt noget, jeg anbefaler, at I gør, sagde Klaus Petersen.

Netop madprøverne var der rigtig mange spørgsmål til blandt kursisterne. Der er en del, man skal tage hensyn til, fra hvor meget madprø-

ven skal veje, til at retterne skal fryses ned enkeltvis.

- Det handler også om sund fornuft. Når der har stået en mælkekarton i køleskabet hen over weekenden, så skal man altså lige lugte til den, inden man bruger den, sagde Gitte Jessen, mens Klaus Petersen nikkede:

- Pas på, at I ikke bliver hysteriske, sagde han.

De to kursusledere lovede at formulere en slags vejledning til, hvordan man laver en rigtig madprøve.

Kursisterne var meget glade for informationerne. Især fordi der er en udvikling i gang, som betyder, at mad bliver mere og mere almindelig i institutionerne. En udvikling, som kræver en del af Skoleforeningens ansatte.

Pennevenner fra Nordslesvig

Besøg

3. klasse på Hans Helgesen Skolen i Frederiksstad og 3.-klassen på den tyske skole i Padborg har fra dette skoleår været pennevenner. Eleverne har skrevet frem og tilbage, og forleden var sydslesvigerne på besøg hos nordslesvigerne til fælles morgenmad, leg og lidt viden om mindretallene.

- Det synes jeg er vigtigt, for børnene har meget tilfælles, siger dansklæreren Jessica Petersen fra Frederiksstad, som har haft ideen til pennevenskabet.

Hun har nemlig været i praktik på

den tyske skole i Padborg, mens hun læste til lærer.

Og børnene har været glade for

mødet. Det næste er allerede planlagt til kommende efterår. Denne gang i Frederiksstad.

Vi inviterer hermed til vor årlige sammenkomst i Hjerpsted Feriekoloni
onsdag den 9. september 2015 kl. 19.30

Foredrag

»Hvordan en chefredaktør ser på avisens, mindretallets og grænselandets fremtid«
ved chefredaktør Jørgen Møllekær (Flensburg Avis)

Vi ses i Hjerpsted!

Hjerpsted Komitéen

Karen Jessen, Susanne Mathiesen, Hans Fritzthøgen, Ove Nissen

Kaffebord: 40 kr.

